

GLASTUINBOUW: HOGE BEDRIJFSWAARDE KNELPUNT BIJ BEDRIJFSOVERNAME

Harold van der Meulen

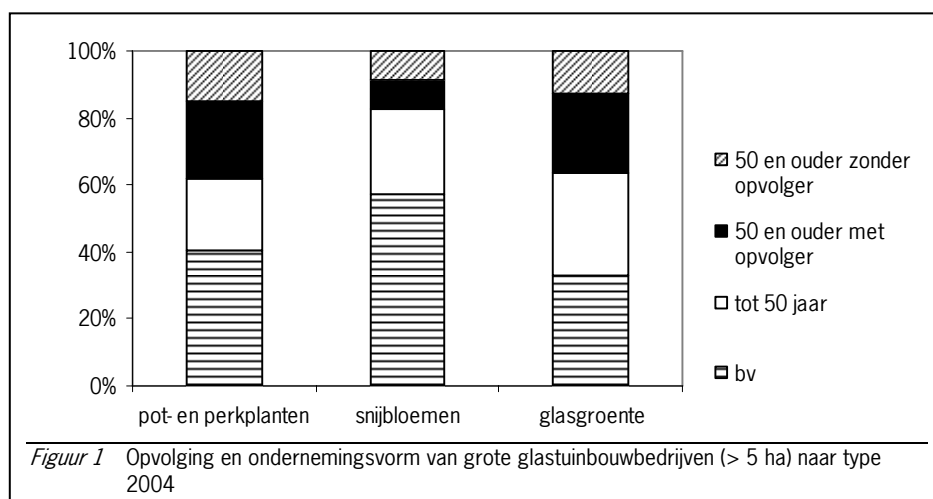
De laatste jaren zijn in de glastuinbouw grootschalige kapitaalsintensieve bedrijven ontstaan. Wanneer op deze bedrijven overname aan de orde komt, zijn er grote sommen geld mee gemoeid. Het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) wenst inzicht te krijgen in de mogelijke gevolgen van deze ontwikkeling voor het bedrijfsovernameproces. Onder grote glastuinbouwbedrijven zijn in deze studie bedrijven groter dan 5 ha (circa 750 nge) verstaan.

Veel rechtspersonen

De laatste jaren is de gemiddelde bedrijfsomvang in de glastuinbouw flink toegenomen. In 2004, het meest recente jaar waarbij in de Landbouwtelling vragen zijn gesteld over de opvolgingssituatie en ondernemingsvorm, was 8% van de bedrijven groter dan 5 ha. Het gaat hierbij om bijna 500 bedrijven, die een derde van het totale areaal glas voor hun rekening nemen. Door autonome groei neemt het aantal grote bedrijven jaarlijks met gemiddeld 50 bedrijven toe. Ruim de helft van de grote glastuinbouwbedrijven, zowel gemeten in aantal als in omvang, zijn glasgroentebedrijven. Tegenwoordig is meer dan de helft van de grote glastuinbouwbedrijven een besloten vennootschap (bv). Voor de hele glastuinbouw ligt dit percentage op 20%. Voor goed renderende bedrijven is de bv fiscaal aantrekkelijker dan een vof en/of een maatschap. De bv heeft ook juridisch voordelen bij het afdekken van de aansprakelijkheid.

Betere opvolgingsperspectieven

Via de Landbouwtelling wordt in beeld gebracht hoeveel persoonlijke ondernemingen met het bedrijfshoofd van 50 jaar en ouder een opvolger hebben. Van rechtspersonen (zoals bv's) wordt de opvolgingssituatie niet vastgelegd. Het percentage glastuinbouwbedrijven zonder potentiële opvolger groeit nog steeds (64% in 2004). Dit percentage valt met 37% op grote glastuinbouwbedrijven een stuk lager uit. Binnen de glastuinbouw kampen de grote snijbloemenbedrijven met de meeste opvolgingsproblemen (figuur 1).

Knelpunten

Het belangrijkste knelpunt bij de bedrijfsovername van grote bedrijven in de glastuinbouw is de hoge waarde van de bedrijven ten opzichte van het rendement van die bedrijven. In vergelijking met andere sectoren wordt, mede als gevolg van een zakelijkere opstelling van de familie, een veel hoger percentage van de marktwaarde betaald. Hierdoor is het mogelijk dat het overnamebedrag van het bedrijf in relatie tot het rendement te hoog is voor de opvolger om ook in de toekomst nog voldoende inkomen te genereren. De

versnelde schaalvergroting vereist door de meegroeiende kapitaalontwikkeling meer dan voorheen vanaf het begin aandacht voor bedrijfsovernameaspecten. Tijdig meedelen in de stille reserves is cruciaal. Dit biedt aanmerkelijk meer mogelijkheden om vermogen op te bouwen dan alleen maar meedelen in de winst. De juridische ondernemingsstructuur is niet bepalend voor de overnameproblematiek van grote glastuinbouwbedrijven. Zowel een bv als een vof biedt voldoende mogelijkheden voor het goed structureren van de bedrijfsovername. De kunst voor ondernemers is om een groeipad te kiezen wat op basis van rendement en aansprakelijkheid het beste past. Ondernemers zullen voortdurend moeten nadenken hoe zij met de bedrijfsvoering het rendement kunnen verhogen om bedrijfsovername financieerbaar te houden.

Nieuwe financiële producten

Financiële instellingen onderkennen de problematiek rondom bedrijfsovername en komen met nieuwe financiële producten. Om participatiemaatschappijen te interesseren in investeringen in grote glastuinbouwbedrijven is de optie van Groeifaciliteit, van het ministerie van Economische Zaken ingesteld voor MKB-bedrijven, interessant. Deze overheidsgarantie schept mogelijkheden waardoor banken en participatiemaatschappijen eerder in bedrijven zullen investeren. De complexiteit van de bedrijfsoverdracht en de maatschappelijke behoefte aan continuïteit in bedrijven vragen om een blijvende aandacht van overheid en bedrijfsleven voor knelpunten op fiscaal en financieel terrein bij de bedrijfsoverdracht.

Meer informatie:

Rapport 6.07.18 *Bedrijfsovername grote glastuinbouwbedrijven*